

צרכים מיוחדים

(עם אפיון ישיר או עקיף של הלקות של החניך)

"לקות היא המצב המתאר את הפגיעה ברמת היחיד"

מטרות:

- הבהרת המושג צרכים מיוחדים לחניכים ומשמעותו.
- החניכים יבינו כי הצרכים המיוחדים הם חלק מהלקות של החניך אך לא מאפיינים את כולו.
- החניכים ידונו במאפייני הלקות ויבינו את הגורמים להתנהגות של החניך (לאו דווקא באופן ישיר ומוצהר)

מהלך הפעילות:

לפעילות הזאת יש מספר ואריאציות כמו "המלך פסיכומיו" ו"מסלול מכשולים" וניתן לשחק אותו איך שמעדיפים, אך חשוב לשמור על המאפיינים של הדמויות. לפעילות הזאת יש חשיבות רבה גם בהבנת היכולת של הקבוצה לסייע לחניך המתקשה ולכן יש לשקול האם עדיף להעביר אותה בתחילת המערך או בסופו. בכל מקרה רצוי לעסוק עוד בנושא התמיכה הקבוצתית.

מסדרים לחניכים מעין מסלול מכשולים שבו הם צריכים לעבור. הוא יכול להיות מורכב מסולמות וספסלים, מסלול הליכה מסוים שיש בו מכשולים טבעיים או מתקן של גן שעשועים, רק חשוב לוודא כי אין סכנה לחניכים.

מספרים לחניכים סיפור קצר כמו זה:

"אנשים יקרים. מטאור גדול מתקרב אל כדור הארץ!!! בשל הכישורים והיכולות המיוחדות שלכם נבחרתם אתם לנסות ולהציל אותו. עליכם להגיע במהירות האפשרית ועם כל חברי הצוות שלכם בריאים ושלמים אל התיבה הסודית בה נמצא הנשק היחידי שיכול לפרק את המטאור ולהציל את כולנו. צאו מהר ובהצלחה!"

לאחר מכן מחלקים לחניכים תפקידים, כאשר כל אחד מקבל מאפיין של לקות מסוימת. אפשר לבחור להשתמש במאפיינים של הלקות הספציפית או במאפיינים כללים תלוי עד כמה רוצים להיות ספציפיים. במידה והלקות של החניך איננה יותר מדי נראית לעין רצוי להיצמד למאפיינים ולא "לתייג" את החניך.

דוגמאות למאפיינים:

- חניך שצריך כל הזמן חיזוקים חיוביים על מנת להתקדם.
- חניך שמחבק הרבה את כולם ומפריע להם ללכת.

- חניך שמתעצבן במהרה וקשה לו להירגע.
- חניך שרעש מאוד מפריע לו והוא מכסה את האוזניים בידי.
- ועוד...

לאורך המסלול החניכים צריכים למצוא את הדרך להתמודד עם כל אחד מהמאפיינים למשל: את החניך שמתעצבן משאירים לבד לכמה דקות עד שהוא נירגע ולא מפריעים לו וכו'.. ניתן אפילו לחלק לכל חניך גם פתרון להתנהגות של חניך אחר ובכך להפוך כל חניך גם לפתרון.

אחרי שהם מגיעים לתיבה הם מוצאים בפנים מעטפות ועל כל מעטפה רשום שם של חניך אחר אבל לא נותנים להם לפתוח אותן. מושיבים את החניכים במעגל ושואלים אותם איך הם התמודדו עם המצב במהלך המשימה, מה הקשה עליהם ולמה? ואיך הם התמודדו עם זה לבסוף? שואלים אותם אם הם היו יכולים לתת שם אחד לכל ההתנהגויות האלו? **צרכים מיוחדים** – כאשר לאדם יש צרכים המיוחדים לו בשל לקות או מחלה וכדומה... כאן נותנים דוגמה מהחיים האישיים של המדריך על מנת לחבר את החניכים לנושא למשל: "יש לי לקות בחשבון ולכן יש לי הקלות.." "ומבקשים מהם לנסות לנחש את מה מאפיינים הצרכים המיוחדים מהמשחק, סביר להניח שהם לא יאבחנו וכראוי וזה טוב. שואלים את החניכים אם גם להם יש מאפיינים כאלו ונותנים להם לספר.. ואז עוברים להסביר על המאפיינים:

אם כיוונתם ללקות מסוימת: אומרים לחניכים שכל אלו הם מאפיינים של ילד שיש לו כל מיני קשיים (נוקטים בשם הלקות או שלא, זה לשיקולכם אך רצוי להתייעץ עם הורים ואנשי מקצוע) ושיש לו כל מיני צרכים מיוחדים וכאן מפרטים על החניך. אם לא כיוונתם ללקות מסוימת: אומרים לחניכים שלכל אחד יש מאפיינים של צרכים מיוחדים פשוט שלחלק מאתנו יש יותר ולחלק פחות ולאלו שיש יותר צריך לסייע על מנת שיוכלו להתמודד איתן.

לסיום:

מבקשים מכל חניך לפתוח את המעטפה, להוציא את הפתק ולכתוב בו את ה"צרכים המיוחדים שלהם" ואז אוספים את המעטפות ואומרים לחניכים: "אתם רואים, עכשיו אני אשמור על כל המעטפות אצלי שתהיה לנו תזכורת שלכל אחד מאתנו יש את הצרכים שלו, גם אם אין לנו לקות וביחד כקבוצה, אלו הלקויות של כולנו.."